

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vraća.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za izposojnino \$7.00.

Naslov na vso, kar ima stiti s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v obljubljeni a. pr. (Junijski 21-22) poleg volje letna in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnik posiljen. Poslano je brezplačno, da se vam ne odloži list.

NEIZPREMENLJIVI TRŽNI ZAKON?

Neizpremenljivi tržni zakon o prirodu blaga na trg in o zahtevi po blagu določa cene! Najmanj tisočkrat so že tole povedali narodni ekonomski v službi privatnih velebizniških interesov, za njimi so pa še večkrat ponovili to staro frazo velebizniški listi. Ali je pa tole tudi res?

Pred enim tednom je neki dnevnik v Chicagu prinesel vest na prvi strani, da se je Anglija tako založila s slanino, da zadostuje za sedem mesecev. Slanina bo torej ostala na domačem trgu.

Iz tega bi vsakdo sklepal, da pade cena slanini, kajti če jo ne morejo izvažati, mora prihajati na domači trg, ki bo kmalu tako preobložen z njo, da mora pasti cena.

Seveda tako sodijo navadni ljudje, ki še verjamejo v pravljico o neizpremenljivem tržnem zakonu, mesarska tvrdka Wilson & Co. pa sodi drugače, kajti njen zastopnik, Thomas Wilson, se je izrazil takole, ko so ga vprašali, če bodo padle cene:

"Izvoz mesa se je znižal, ker je azijsko pri izmenjavi denarja visok in ker tuji narodi ne morejo kupovati ameriškega mesa. Nikakor pa ni res, da bo naša ostalo več mesa za ameriško ljudstvo in da bodo padle cene."

Ali naj značilnejše na stvari je pa, da se je meso podražilo za en cent pri funtu po enem tednu.

Meso se ne izvažajo v tujezemstvo in ostaja na domačem trgu. Domači trg je torej preobložen z mesom, ampak cene ne padejo, ampak zopet plezajo navzgor.

Wilson je tudi to pojasnil na ta način, da je treba varovati konzumenta in producenta, kar če bi padle takoj cene, bi padle le za nekaj časa, ker bi producenti znižali produkcijo. Mesar je torej jokal v interesu farmarjev, da morajo ostati cene visoke, v mislih je pa imel interese mesarskih baronov, ko je pretakal krokodilove seize.

Cen torej ne določa kakšen neizpremenljiv tržni zakon, ampak določa jih veliki biznis in sicer na tak način, da otero konzumenta in producenta. Veliki biznis je tisti zakon, ki ukazuje farmarju, po kateri ceni mora prodajati svojo živino in druge produkte in po kateri ceni jih mora plačati delavec. To je v današnjem gospodarskem sistemu najvišja postava, ki ostane neizpremenljiva, dokler se način proizvodnje in distribucije blaga ne spremeni tako, da bo služil ljudstvu, ne pa velikemu biznisu.

SVARILA NE BODO PRINESLA ODPOMOČI.

Odkar je nekaj oseb podleglo zastrupljenim olivam, so razposlali svarila v časnike, da so bile zastrupljene olive razposlane iz Chicaga v osempetdeset mest. Svarila so priobčili razni listi in s tem je baje dolžnost za javno zdravje izvršena.

S tem svarilom je pa v resnici storjen le del dolžnosti, kajti taka svarila ne izdajo nič, če se tovarnarjena ne bo zgodilo nič, ki razpošiljajo na trg take olive, da si človek kupi smrt, ki nastopi v strašni agoniji, če jih zavžije.

Da pridejo pokvarjene olive na trg, ni nihče drugi kriv kot tovarnar, kajti znano je, da je uvedeno delo od kosa v takih tovarnah, v katerih konzervirajo ovočje in razni poljski pridelki. Delo od kosa pa pomeni nepopolno delo, ker se paznost delavca zniža, ako je prisiljen vsaki dan producirati veliko množino, da zasluži meso, zadostujočo za kritje življenjskih potrebščin. Ako v tovarni ni uvedeno delo od kosa, zadene vseeno krivda podjetnika, ker ni najel izkušenih ljudi za vlaganje sadja v kositerne škatle ali pa čaše. Izkušeni delavci zahtevajo višjo mezdoto kot neizkušeni in kriva je le profitaželnost, če so pri konzerviranju ovočja na odgovornih mestih nastavljeni delavci, ki tega dela ne razumejo.

Dokler bodo merodajni faktorji razpošiljali le svarila v svet pred zastrupljenimi konzerviranimi živili in ne bomo imeli postav, po katerih se ostro kasnujejo podjetniki, ki so postavili pokvarjena konzervirana živila na trg, dotlej ni pričakovati veliko uspeha od takih svaril. Vredno so toliko kot Blažev žegen. To se pravi, da ne škodijo, pa tudi ne koristijo!

Mogoče se najde človek... — Mr. Palmer je izdal svojo znano proklamacijo proti draginji, ali živila se kljub njegovi proklamaciji draže za dva odstotka na mesec. Mogoče se najde človek, ki mr. Palmerja opozori na to dejstvo.

DOPISI.

Washington, Pa. — Tukajšnja slovenska naselbina se nahaja na takozvanem "Country Club Road" in leži še v dosti prijazni okolici. Naseljenih je tukaj osem slovenskih družin in en ducat pečlarjev. Med nami vlada lepa sloga in prijateljstvo.

21. februarja t. l. je umrl v tukajšnji naselbini rojak Anton Lavrenčič. Podlegel je pljučnici, za katero je bolehal 10 dni. Pokojni rojak je bil ustanovitelj in član društva "Avgust Bebel" št. 259 SNPJ, član društva št. 113 SSPZ na Meadow Lands, Pa. in kluba "L. O. O. M." v Canonsburg, Pa. Pogreba ste se udeležili obe društvi polnoštevilno in mu položili krasne vence na grob v zadnji podraz. Krasen venci je položil na grob tudi "Moose" klub. Pogreb pokojnika se je vršil 23. februarja t. l. in je pokopan v Washington, Pa.

Pokojni rojak je bil rojen leta 1888 v vasi Studence, fara Bistrica. V Ameriko je prišel pred 15. leti. Tukaj zapuša soprogo in šest nedoročastih otrok.

Družini pokojnika izrekam moje najiskrenejše sožalje. — Tebi dragi brat naj ti bo pa lahka tuja gruda. — Miko Podboj.

Chisholm, Minn. V kolikor se tiče dela, še ni preslabo, ker delamo noč in dan. Železni rudniki v tukajšnji okolici obratujejo s polno paro. Toda delo je tako, da bi ga ne privoščili niti največjemu mojemu sovražniku. Gledati, ne delati, moramo kot živina in za žive in mrtve. Sploh je pa nemogoče natančno opisati tukajšnje delo. Ve le oni, ki dela in ki je že delal. Tudi kljub vsemu temu garanju je zaslužek takorekoč — miloščina in nikakor ne odgovarja sedanjim draginjam. Delavci so izkoriščani v tukajšnjem železnem okrožju tako, kot meniša nikjer drugje ne take.

Nekoliko, ali ako hočemo biti odkritostni, smo še mi delavci največ krivi, kar se vse premalo zanimamo za delavske organizacije, bodisi politične, gospodarske ali strokovne. Ako hočemo izboljšati naš teži položaj, se moramo organizirati, ker je le v organizaciji moč in lažje skupno lažko priborimo naše pravice. Enam ne opravi v sedanjem družbenem sistemu ničesar. Pogledati moramo naše nasprotnike, kako se organizirajo za skupen nastop proti delavstvu, ki je še sedaj brezprimerno izkoriščano. Zasužnjiti ga hočemo še bolj, izkoriščati še bolj. Izdelujejo nove postave, nove zakone, kateri jemljejo še to trohico svobode delavstva, katero ima. In delavstvo? Pričakoval bi vsakdo, da se organizirajo in skupno nastopijo proti vnebojnim krivcem. Toda, ne. Mesto, da bi se zanimalo za politično organizacijo, tresno in smoteno delo, pa se navdušuje za prazne fraze, mlati prazno slamo, sledi raznim demagogom in drugim enakim. Mesto, da bi se udeleževali volitev, pripravljali politične shode in postavljali delavske kandidature ob vsaki volitvah, pa lepe spijo doma za pečo in zabavljajo vse križem. Sploh je delavstvo postalo tako indiferentno, da imajo naši nasprotniki jako lahko delo, delavstvo še bolj zasušnjiti.

Rojaki-delavci! Ali se nam bodo odprle oči in ali bomo izpregledali, kam nas vodi naša sedanja pot? Ali se bomo še nadalje prepirali med seboj za prazno slovesko senco? Upam, da ne in da se bomo skupno organizirali politično in strokovno in na dan volitev se polnoštevilno udeležili volitev in odglasovali se delavske kandidature, poslali v vse javne urade in postavljali zbornice delavske zastopnike. Opustiti vsako brezmiselno fraziranje, in poprimimo se resnega dela. Ne alimo z glavo akosi sid, ker imamo odprta vrata.

Tako se bodo v tukajšnji okolici vršile mestne občinske volitve in sicer devetega marca t. l. Ze sedaj opozarjam vse rojake-delavce v tukajšnji naselbini na te volitve. Apelliram na vas, rojaki-delavci udeležite se teh volitev polnoštevilno in volite delavske zastopnike v občinski urad. Izpregledali ste že lahko, kolikoga pomena so mestne občinske volitve za nas delavce. Izprevideli ste že, kolikoga važnosti je, ako imamo delavci svojega zastopnika

v občinskem zastopstvu. In največjega pomena je pa v času naših mednih bojev.

V kolikor je meni znano do sedaj, bodete nastopile dve stranki in sicer takozvana "kompanijska in mestna". **Gleda delavcev naj pa bo, imeti hočemo delavskega zastopnika. — Organiziran radar.**

Reitz, Pa. — Za časa zadnje svetovne vojne in spora med organiziranimi premogariji, in lastniki rogov smo morali delati v tukajšnjih premogorjih da bi kmalu popustili dušo v rovi. Izpraševali so nas vedno, koliko vozičkov je vaša posameznik naložil. Tudi sedaj? Noben vrag se ne zmeši za uboge premogarje, koliko vozičkov naloži in koliko zasluži. Sploh so postale delavske razmere v tukajšnji okolici prav pasje. Marsikateri premogar komaj zasluži en dolar na dan, torej šest dolarjev na teden. In s tem naj se preživljamo v času sedanje neznozne draginje. Za časa spora med organiziranimi premogariji in lastniki rogov je bilo pomanjkanje premoga tako silno, da smo se bali, da bo cela "kontra" zmiznila. In sedaj? Kakor vse kaže, je premoga že preveč, akoravno obratujejo premogorovi le s polovičnim časom v splošnem. Za vzrok, da delamo tako slabo, so nam pričeli peti zopet ono staro pesem, da primanjkuje železniški vozovi. Kje so se izgubili, mi je neznano in vedo samo veleprofitarji.

V družbenih ozirih napredujemo še precej dobro, na članstvu in tudi v finančnih ozirih. V tem oziru se precej trudi tukajšnji društveni tajnik, valed česar mu moram čestitati v vseh ozirih. — Jozip Čermelj.

Aliquippa, Pa. Delavske razmere v tukajšnji okolici so sledeče: Rovj obratujejo s polno paro, kompanije so bile toliko usmiljene, da so dale 10 odstot. povišanja plače "tem nikdar sitim" delavcem, ker zahtevajo "izredno visoko" plačo, namreč 50c na uro. Kakor stokajo te "uboge" kompanije, bodo morale menda napovedati "bankrot", ker delavci zahtevajo "previsoko" plačo. In naši delodajalci so tako zapostavljeni, da nimajo niti časa preračunati, za koliko so se življenjske potrebine podražile in so še vedno mnenja, da so na isti višini, kot so bile pred petimi leti. In samoumevno, da valed tega kričijo, da delavci zahtevajo pretirano visoke plače. Pozabijo tudi omeniti, koliko milijonov so spravili lansko leto kot čistega dobička.

Draginja vedno večja, plača vedno ista. In potem naj si pa ubogi delavec kaj prihrani za sibo čase, katere ima pa itak vedno. Kaj ima za svoje delo in trud, ko gara kot črna živina v zaduhlih tovarnah, na prepihu, v gostem dimu, v nevarnih rovih, itd. in tako leto za letom. Za ves ta trud dobi takorekoč samo drobtinice iz bogato obložene mize. In ko preteče leto in delavec hoče narediti sklepne račune od svoje ga zaslužka, opazi, da mu ne ostane drugega, kot krvavi žulji in da je za svo leto starjši, slabotnejši. Vse to je plačilo za njegov trud. Da bi pa zamogel delavec živeti, kot se spodobi človeku, nato pa še misliti ne sme.

Iz tukajšnje naselbine se je zopet odpravilo šest rojakov v staro domovino, v Jugoslavijo. Dosedaj je odpotovalo po vojni iz te naselbine že 15 rojakov.

13. februarja sta obhajala v tukajšnji naselbini in okolici občepostovana zakonska Ogulin iz Ambridge, Pa., 25letnico svojega zakonskega življenja. Vsa slavnost se je vršila pri njihovih zeti-rojakihi Rabič in Fr. Petrič. Slavljenca sta obhajala svojo redko slavlje v krogu znancev in prijateljev, sina in treh hčera. Rojak Ogulin je izjavil, da se sedaj počuti srečnejšega, kot se je pa pred 25. leti na dan svoje prve poroke, ko vidi svoje otroke srečne, zdrave in zadovoljne poleg sebe. — Slavljenca moje najiskrenejše častitke in želim, da obhajata še tako čila in zdrava zlato poroko. — Poročevalce.

Sedaj lahko naročite list "Prosveta" svojem v stari domovini. List za stari kraj stane za celo leto \$7.00, za pol leta pa \$3.50.

Spomenica jugoslovanskih poslancev iz zasedenih krajev.

V Rim sem došel ravno ob času, ko je zbornica sklenila, da pod sedanjimi obstoječimi razmerami ni mogoča aneksija Reke, proglasila je pa italijanski značaj mesta Reke.

Ker sem se počutil neodvisnim in ker sem se zavedal zaupanja, katerega gojijo prebivalci mesta Reke do mene in ker sem se zavedal dolžnosti kot domoljub in odgovornosti do domovine, sem izvršil svojo nalogo in izrazil pravico povedati svoje mnenje o reškem problemu in obiskal sem ministre, poslance, uradnike vseh večjih listov, govoril s političnimi voditelji vseh strank, edino iz tega vzroka, da bi prišli do pravičnega zaključka, po katerem bi se reško vprašanje rešilo, ob tej priliki sem govoril tudi z ministrom za zunanje zadeve, g. Tisonijem, predsednikom italijanske mirovne delegacije v Parizu, ki mi je tudi povedal svoje mnenje glede te rešitve, ki je bilo (po mojem mnenju) tudi pravilna z ozirom na mednarodno situacijo in ta rešitev bi bila zadovoljiva za vse Italijane, tudi za one na Reki.

Ko sem se povrnil nazaj na Reko, me je Gabriel d'Annunzio takoj poval v svojo palačo. Najin intervju se je vršil ob navzočnosti poročnika Iglorija, ortonančnega častnika armadnega poveljstva. Ni moj namen natančno opisati razgovora, katerega sva imela ob tej priliki. Navesti hočem le splošno.

Z nenavadnimi strogi besedami, kar ni bila navada pri njemu, me je nagovoril, zakaj sem brez njegove vednosti zapustil Reko in odšel, ne da bi njega prej vprašal za dovoljenje.

Odgovoril sem mu popolnoma mirno ampak dostojno, da nisem še nikdar nobenega vprašal in tudi ne bom, ali smem ali ne sem oditi z Reke, ker smatram to za popolnoma moje privatno zadevo in za pravico kot svoboden mešan mesta Reke.

D'Annunzio je omenil, da imo naša popolna moč, katere mu je izročil "Consiglio Nazionale".

Odgovoril sem mu, da "Consiglio Nazionale" ni nobena država, da velik del prebivalstva je že sito sedanje vlade, da ne sme pozabiti, da prebivalstvo mesta Reke je mešano, in da je njegova največja dolžnost odvrniti stransko politično in moralno propast Reke in Italije.

Gabriel d'Annunzio mi je nato odgovoril:

Ako me cela dežela zapusti in odreče umreti z menoj, imel bom še vedno dovolj vojakov in grenadirjev, da bom zamogel pljuvati v obraz tem ničvednem.

Nato me d'Annunzio vprašal, ako sva pripravljeni sodelovati z njim, kot sem že pred nekaj časom omenil in ako sem pripravljen njega poslušati. Nato sem mu omenil najin prvi intervju in na pogoje, katere sem mu dal. Odgovoril sem mu tudi, da ne morem na noben način njega brezpogojno poslušati in da ne bom nikdar prekoračil meje, da bi bili okodovani interesi naroda in mesta Reke, da bi mi mogel kdo potem očitati, da sem okodoval ljudstvo, pripravil sem pa sprejeti njegovo ponudbo, po pogoji, katere sem mu že navedel. Kar se pa tiče poslušnosti, sem mu rekel, da ne poslušam nikogar, kadar je proti moji lastni zavesti, ne njega, ne kralja niti Boga Vsemogočnega samega.

Ko je Gabriel d'Annunzio izprevidel, da me ne more pregovoriti niti prisiliti, je izvršil čim nezastidane moralne propasti in ti rameta in je s tem očitno pokazal svojo reakcionarno dušo. Zaukazal mi je oditi! Ali bolje povedano, pokazal mi je vrata in zaukazal me odpeljati za železna vrata v palači in me postaviti pod stražo karabinierjev, men reškega meščana, in kot kakoga zločinca, na Reki, v moji lastni hiši.

In čemu? Edino radi nesoglasja med nama, ker se nisem strinjal z njegovimi načrti in delovanjem in se tudi nikdar ne bom.

Ta čin Gabriela d'Annunzija, ki ga je izvršil kot vojaški poveljnik — ali kak poveljnik, je sramoten napad, ki je v necesti onemu, ki ga izvrši in ne onemu, proti kateremu je bil izvršen. Jaz sem prosil, da se ni treba

radi tega razburjati. Jaz ga poslušam. Zasluzi me vse to in to radi njega samega. Jaz imam druge napore in se ne nikakor ne strinjam z njim. Niti jaz, niti kdo drugi, bi ne mogel nikdar misliti, da bi zamogel Gabriel d'Annunzio tako globoko pasti in potapati svobodo milijona in delavstva koga drugega in se poslužiti nasilnih sredstev, ker ni mogel doseči z argumenti, kar je v popolnem nasprotju z oliko.

Vzpričo tega nasilstva d'Annunzijevega, se počutim duševno še višjega, in d'Annunzija ne morem zavidati. Rudečica srca mu ga more obiliti, ker je bil ta napad uspešen proti največji zavesti, ki je oslaba nevpogljivosti je nasprotno vsaki politični tiraniji, kakorimkoli že. Ta napad je bil uspešen proti svobodi političnih idej, ki niso morale biti vkleknjene v verige, ki so avete celo divjakom in boljševikom Leninu in Bela Kunu.

Neprimerno surovo obnašanje menda še ni bilo dovolj njegovega orodnanemu častniku Uliase Igloriju, ki je pozabil, da niti zlato medaljo in mi je še celo grozil s smrtjo, ko sem šel v spremstvu karabinierjev po stopnicah iz palače.

In še ni bilo dovolj te infamije. Naslednji dan, 10. oktobra je prišel v moj urad poveljnik reških prostovoljcev, Host Venturi stotnik arditov in mi povedal, da me smatra Gabriel d'Annunzio za "sovražnika domovine" in da me bo tako postavil pred vojno sodišče, kakor hitro bi podvzel kake korake nasprotne d'Annunziju ali nasproti njegovega delovanja. Stotnik Host me je baje prišel na svojo pest avriti, da naj bom previden, da bo postopal s menoj ob najmanjšem koraku naperjenem proti Gabrielu d'Annunziju, kot je postopal s sovražniki ob Soči in Pijavi. (DaJa.)

Pojasnila glede dohodninskega davka.

Washington, D. C. — Vse pravilno izpolnjene vprašalne pole, od posameznih oseb, kakor tudi od posameznih korporacij, morajo biti vrnjene davčnemu uradnikom najkasneje do 15. marca t. l. Lansko leto je bilo dovoljeno radi nekaterih važnih vzrokov 45 dni odloga za izpolnitve te listine. Davčni urad dovoli odloga 30 dni onim osebam, ki ne morejo izpolniti teh listin, ob pravem času valed odgovornosti ali boleznimi, Razumimo, da mora vsakdo predložiti pismeno prošnjo pri davčnem uradu. Ako se po 30. dnehi ne morejo izpolniti, lahko še enkrat prosijo za odlog.

Dohodninski davek lahko plača vsakdo naenkrat, t. j. 15. marca ali prej, ali pa v obrokih in sicer pred 15. marcem, 15. junijem, 15. septembrom in 15. decembrom. Kdor ne plača ob pravem času dohodninskega davka zapade kazni od tisoč dolarjev in 25% posebne kazni od vsote, ki je mora plačati kot dohodninski davek. Vsakdo naj predloži te vprašalne pole pri davčnem uradu onega okrožja, v katerem stanuje ali kjer ima svojo trgovino.

Kdor sama ne more iz katerega koli vzroka izpolniti teh davčnih listin, lahko izvrši njovo pooblaščenec, kateremu so dobro znane davčne razmere te osebe.

Dohodninski davek vsakdo lahko plača po poštni denarni na kaznici, z bančni mečkom ali denarnim pismom, ali pa v gotovini. Kdor namemboma izpolni zahtevane listine glede dohodninskega davka napačnim z namenom, da bi ogoljufal in se izognil davku, zapade kazni ne več kot 10.000 dolarjev ali ne več kot eno leto zapora ali pa oboje. In poleg tega pa mora še kot kazen plačati 50 odstotkov one vsote, katero mora plačati kot dohodninski davek. Kdor pa valed lahkomiselnosti izpolni davčne listine napačno toda ne iz tega namena, da bi goljufal, zapade kazni pet odstotkov one vsote, katero mora plačati kot dohodninski davek. Kdor pa nevedoma izpolni te listine napačno ne zapade kazni, ampak doplačati mora dohodninski davek v do pravilne vsote.

Davčni urad opozarja vse davkoplačevalce, da naj pravočasno izpolnijo te listine in naj jih pošljejo na davčne urade ob pravem času, da ne bodo imeli kakih stiskosti.

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

Ši tem dajemo nasnanje, da smo ravnokar prejeli vest od PRVE HRVATKE STEDIONICE V ZAGREBU, da je ves denar bil izplačan. Potrdila raspoložemo pravočasno polihajetjem.

Vašed potokos, katere so bile nastale vašed izplačevanja, je NEMETH STATE BANKA poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se boše denar točno izplačevati, ter sodaj se vsake polihajet točno izplača.

Podijte denar poton naše banke, ako želite, da ga točno prejetejo vaši v stari domovini.

Posiljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilno knjižico brez vsakega troška.

Posiljemo denar tudi brzajavno. Brzajav stane 2.50 dolarjev. Poslite denar hitro. Vrečnito kronam raje.

1000 KRON ZA 21.000

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE

na vse drže Preskrbimo celotne potokone vse potrebne potne listine. Odpravimo, da smo čisto, ki si sami želijo, pristo Trobo, Dalmatinsko, Bosansko itd. Predložo se podatke na potovanje pisite nam za poiznanje.

NEMETH STATE BANK

John Nemeth predsednik.

GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET.
PODRUČNICA: 1507—2nd AVENUE.
NEW YORK, N. Y.

POZOR NAROČNIKI.

Na oglaš se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo de njih nekatne odgovornosti. Vsek, kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč, naj sam sobi pripiše. Vazne odgovornost in posledice naj nosi vsek sam. Upravništvo lista.

BOJAKI! Naročite se na knjig

Književna Matica Š. M. P. J. Matice imla pet knjig, kakor hitro oglaš dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastonjka Matice v vaši na sebiini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Alst. 2124 South

CHICAGO DOBI VESENO OD- REDBO ZA PRIHRANITEV DNEVNE SVITLOBE.

Chicago, Ill. — Primarne volitve v občinski svet so končane, pri katerih je bilo 28 občinskih svetovalec izvoljenih v občinski svet, tako da se jim ni treba bati, da propadejo pri glavnih volitvah. Posledice tega volilnega izida so že tukaj. Pred primarnimi volitvami je strokovno organizirano delavstvo v Chicagu izročilo po svojih zastopnikih mestnemu justičnemu odseku protest proti mestni odredbi za prihranitev dnevnih svetlob. Justični odsek je sprejel protest z besedami, da se bo oziral na želje strokovno organiziranega delavstva. To se je zgodilo pred primarnimi volitvami. Zdaj so te volitve končane, pa tudi justični odsek govori drugače, kot je govoril pred njimi.

Ko je prišla na razpravo reza lujca občinskega svetovalec Timothy A. Hogana, po kateri se kazalec na uri zadnje nedelje v marcu pomakne za eno uro naprej, zadnje nedelje v oktobru pa za eno uro nazaj, je justični odsek soglasno glasoval zanj. Strokovno organizirano delavstvo, ki šteje nad dve sto tisoč članov, je prejelo zopet moralno zaupanje, ker se ni pri primarnih volitvah držalo gesla "svojih k svojim," da delavce lahko zastopa v občinskem svetu le delavec, ne pa podjetnik ali pa advokat. Mestni očetje so pokazali, da dajo za delavski protest po končanih volitvah toliko kot za lanski sneg.

Zdaj bodo uvedli javno zaslišanje. To pomeni, da se lahko pred odsekom oglašijo nasprotniki in zagovorniki te odredbe, da povedo, iz kakšnih razlogov priporočajo, da se odredba zavrne ali pa sprejme. Strokovno organizirano delavstvo bo seveda poslalo svoje zastopnike, da vložijo vgovor proti odredbi. Ali ta vgovor ne bo prinesel uspeha, kar dokazuje soglasni sklep justičnega odseka.

Proti odredbi je celo protestiral profesor Henry J. Cox, predsednik vremenskega biroja. Tudi njegov protest je naletel na gluha ušesa, ker zahtevajo odredbo privatni velebizniški interesi.

Delavci so za eno skušnjo bogatejši, toda je vprašanje, kdaj se bodo pričeli učiti iz takih sku-

senj, da morajo biti politično ravne tako perfektno organizirani, kot so strokovno.

KRIMINALCI STAVI POGOJE.

Chicago, Ill. — Časniki so poročali, da je "Sonny" Dunn, znanega "Moosa" Enrighta in eltožen hudodelstva tatvine, stavil po svojih zaupnikih predlog, da se poda, ko bo mel poročstvo zagotovljeno. Stvar je skoraj neverjetna, ali tako so poročali vsi dnevniki, torej mora biti resnična.

Kaj pa tole pomeni? Navaden kriminalci stavi pogoje, pod katerimi se bo podal? Ali ima kriminalci tam zaslonbo, kjer bi jo ne smel imeti, to je pri javnih uradnikih, da prihaja s takimi pogoji na dan? Ali ne bi bilo bolj pametno, da oblastveni organi najprej primejo kriminalce, ga spravijo na varno, in ko je na varnem, mu pa rečejo, no zdaj se bomo pa pogovarjali in pogajali o poročstvu?

STAVKA TISKARSKIH DELAV- CEV JE KONČALA.

Seattle, Wash. — Stavka tiskarskih delavcev, ki je pričela lani v septembru, je končala s kompromisom. Medta tiskarjev se povila za en dolar na dan, knjigovodkinje bodo pa prejemale odselek po štiri dolarje na dan. Delavci znajo osem ur dnevno delati, so zahtevali sedem ur dela na dan.

BIVŠI VOJAK ARETIRAN RA- DI UMORA.

Huntington, W. Va. — Tukaj je bil aretiran Tom Ogle, bivši vojak, na obtožbo, da je umoril trgovca Leo Hickmana in ga oropal za \$475. Na Oglovem domu so našli okoli 2.000 puškinih nabojev.

VLADA VPOLNI DOBLUŽNE VOJAKE.

Washington, D. C. — Zvezni departament je objavil, da potrebuje veliko število izveleženih stenografov in strojeplisec. Prednost imajo vojaki, ki so bili časno odpušteni iz armade. Začetna plača je od 1000 do 1200 dolarjev na leto in 20 dolarjev mesečne doklade. Nadaljne informacije in prošnje za izpolnitve se dobijo na poštinih in carinskih uradih v vsakem mestu.

NOVICE IZ JU- GOSLAVIJE.

Umrlj v vjetništvu. "Slovenski Rdeči križ" v Ljubljani javlja: V italijanskem vojnem vjetništvu v Distaccamento prigionieri di guerra, Gualdo Cattaneo, Prov. Perugia, so umrli: Majster Ivan pešec, rojen dne 8. decembra 1900. Vides, Stajersko, umrl dne 15. februarja 1919; Najbrž Anton, pešec, rojen dne 23. maja 1896, Riegersdorf, Kranjsko, umrl dne 9. februarja 1919; Slučnik Pavel, pešec, rojen dne 16. aprila 1894, Doberlvas, Koroško, umrl dne 13. januarja 1919; Skitek Jakob, pešec, rojen dne 5. julija 1892, Libelice, umrl dne 19. aprila 1919; Kregar Ivan, pešec, rojen 5. oktobra 1877, Bistrica, Kranjsko, umrl dne 3. aprila 1919; Matko Albin, pešec, rojen 1. 1897, pristojen neznan, umrl dne 4. marca 1919; Juh Franc, pešec, rojen 1. aprila 1898, Pilištajn, Stajersko, umrl dne 6. avgusta 1919; Lederer Ivan, pešec, rojen dne 20. decembra 1875, Maribor, Stajersko, umrl 10. februarja 1919; Marinič Janez, pešec, rojen dne 8. novembra 1885, Skok, Stajersko, umrl 1. 1919; Centrih Martin, pešec, rojen 5. novembra 1894, Prevorje, Stajersko, umrl dne 23. januarja 1919; Serpič Alojzij, pešec, rojen dne 17. junija 1900, Cerklje, Kranjsko, umrl 25. marca 1919; Boba Valentin, pešec, rojen 12. februarja 1900, Slivnica, Stajersko, umrl dne 12. februarja 1919; Novkovič Ilija, pešec, rojen 7. Dalmacija, umrl 7. februarja, pešec, rojen 1. Dalmacija, umrl 7. februarja, 1919; Klemenčič Ivan, podatki neznan, umrl dne 1. julija 1919. — V angleškem vojnem vjetništvu so umrli: Hošvar Anton, desnik, 17. pešpolka, umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Ridge; Dimnik Jožef, 17. pešpolka, vjetniška št. 18.174, umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Ance vzhodno od Sartori; Adamič Karel, 17. peš. umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Ance; Bilal D., vjetniška št. 27.284, 17. pešp., umrl 21. junija 1918 v General Hospital, London, pokopan 22. junija 1918.

"Jaz iščem srečo tam, kjer jo morem najti," reče Vreščević; "da ta narod gine, radi tega so minate bolj brigati zanj nego on sam. Sicer pa bi mi moja skrb tudi nič ne pomagala, ker ta narod mora poginiti."

"A to čemu?"

"Najprej radi tega, ker to sami hočejo; drugič pa, ker to tudi zaslužijo. Vzvišenost! ali je mar še na svetu kateri drugi kraj, kjer bi se dalo najti toliko nereda in svojeglavnosti? ... Kakšna je tukaj vlada? Kralj ne vlada, ker mu ne dovolijo. Zbori tudi ne vladajo, ker se le lasajo na njila. ... A čemu nima vojakov? Radi tega pa, ker morejo plačevati davkov; tu ni pokorščine, ker pokorščina nasprotuje priložnosti, ni pravice, ker jo tepta vsak, kdor je močnejši; ni zvestobe v tem narodu, ker so vsi zapustili svojega vladarja, ni ljubezni do domovine, ker so jo oddali Svedom za obljubo, da jim dovolijo živeti naprej, kakor so živeli doleže. ... Kje drugje bi se moglo najti kaj podobnega? Kateri narod na svetu bi pomagal sovražniku zavojati svojo lastno zemljo, ali zapustil kralja, ne za njegovo tiranstvo, ne za zlo, katero je učinil, marveč samo radi tega, ker je prišel drug močnejši? Kje so takimi ljudje, ki bi ljubili samo zasebne stvari, javne pa tepali s nogami? Kaj torej imajo vrliga na sebi? Naj mi kdo imenuje vsaj jedno čednost. Razum vrle konjice nimajo ničesar. Tako so tudi Numidje sloveli kot dobri jezdci na Galeji, kakor vemo iz godovine, ponašali so se s svojimi dirkarji, a kje pa so oni sedaj? Poginili so, kakor morajo tudi ti poginiti. Kdor hoče rešiti ljudstvo, zapravi se po nepotrebnem dragi čas, ker oni sami se ne želijo rešiti. Samo lenobni, svojeglavni, zlobni in podkupljivi ljudje prebivajo v tej deželi."

Poslednje besede je izgovoril Vreščević z izbruhom sovraštva, katero je bilo zelo čudno pri tujci, ki je našel krah med narodom; toda Lisoa se temu ni čudil. Vrlji diplomat je poznal svet in ljudi; vedel je, da kdor neplača s srečo svojemu dobrotniku, le marljivo išče na njem pomankljivosti, da s njimi zakrije lastno nevednost. Sicer pa je nemara celo pritrjeval Vreščeviću, radi česar mu tudi ni ugovarjal.

"Ali ste katoličan?" vpraša ga iznenadoma. "Da, vzvišenost," odgovori zbehan.

"Čal sem v Velunju, da so tudi takini, ki ugovarjajo kralju Karolu, naj zasede jasnogorski samostan. ... Ali je to res?"

Vzvišenost! Samostan stoji blizu šlezke meje in Jan Kaminar lahko dobi od ondot zdatno pomoč. Da to zaprečimo, moramo tudi to dobiti v svoje roke. ... Jaz sem prvi opozoril kralja na to in radi tega mi je kralj zaupal ta posel."

Vreščević nakrat umolgne, pogledal Kmitiča, ki je sedel v drugem kotu sobane, stopi k njemu ter ga vpraša:

Majerhold Franc, desnik 17. pešp., umrl 15. junija 1918.

Razlastitev veleposesev. Po informacijah pri poverjenstvu za agrarno reformo objavlja ljubljanski dopisni urad to-le: Po naredbi od 25. novembra 1919 in uredbi od 21. julija 1919 se vsa veleposesstva razlastičajo, in sicer proti odškodnini. Brez odškodnine se razlastičajo vsa habsburška in veleposesstva dinastij nam sovražnih držav in veleposesstva, ki so jih darovali za zaslugi Habsburžani, ako niso le-ta prešla že v tretje roke. Prepovedane so vse odstopitve in prodaje od teh posestev, razen v primeru, da sta lastnik ali pa hipotekarni upnik v gospodarski stiki; tedaj je pa za to potrebno dovoljenje ministra. V Sloveniji velja za veleposesstvo 75 ha zemlje, ki se da obdelati, ali pa 200 ha zemlje sploh. Vsa veleposesstva v Sloveniji obsegajo 242.286 hektarov, in sicer tako-le: 16.104 ha njiv (6,6 odstot.), 16.594 ha travnikov (6,8 odstot.), 1181 ha vrtov (0,5 odstot.), 732 ha vinogradov (0,3 ha planin (4,8 odstot.), 171.742 ha gozda (70,9 odstot.). nerodovne zemlje je 0,5 odstotkov in 0,01 odstot. (360 a) zemlje s poslopji.

Draginja v Gradcu. V Gradcu velja sedaj hleb kruha 4 K 16 vin. kilogram moke 11 K 20 vin. Mast velja še dalj časa v nakupni ceni 180 do 180 K. Če se dobi cenejša mast, izvira iz starih zalog. Kilogram sladkorja bo kmalo dosegel ceno 50 K; eno jajce velja 4-5 K; fišol in polenta sta postala prava redkost. Lea za krujavo velja skoraj toliko kot meso pred vojno, dober premog skoraj več. Vseled neznosne draginje sta sedaj v avstrijski republiki samo dva sloja: delavstvo strada in trpi, na drugi strani živi aristokracija v izobilju, nasladah in razkošju.

Umrlj so v Ljubljani. Jurij Vidic, delavec, 50 let. — Fran Čerar bivši tiskar, 72 let. — Neža Tome, dinnarica, 55 let. — Iva Jankovič, tov. delavka, 39 let. — Katarina Govekar, delavka, 23 let. — Marija Jenko, plekarjeva žena, 32 let. — Suzana Bražič, žena zaseb. uradnika, 29 let. — Anton Škerl posestnik, 63 let. — Terezija Lenčar, posestnica, 65 let. — Valentina Alojzija Osvald, usmiljenka, 62 let. — Terezija Hiti, mestna uboga, 69 let. — Helena Šolinc, usmiljenka, 69 let. — Jera Kališ, mestna uboga, 70 let. — Lucija Orehek, žena posestnika, 57 let. — Marija Delove, kočarica, 56 let.

"Mi Evropejci", tako nazivljajo sebe gospodje veleposesniki v protestu na ministra za agrarno reformo, ker niso bili istočasno pozvani s težaki v Belgrad radi pregovorov o agrarni reformi v Dalmaciji.

Izvrstni Ojačevalec

Zahteve, ki jih navadno nalagamo na žolodce in naš prebavni sistem so v splošnem pretežavne, kar oslabuje druge dele in organe telesa. Bolnik si išče ojačevalno sredstvo, zdravilo, ki naj mu pomaga in ob enim vredi prebavne organe v delovno stanje v smislu zakona narave. Take služaje se dobro zdravi s vživljanjem

Severa's Esorka

(preje znano kot Severov žolodčni grenčec), ki je zanesljiv ojačevalec za žolodce in ob enim čistilec črev, se priporoča oslabelem, starim in onemoglim ljudem. Zdravilna vrednost in nje snovi napravljajo to zdravilo za ZAPRTNICO, NEPREBAVNOST, OSLABELOST, ZGUBO SLASTI in za splošno oslabele in slab telesni sistem. Poskusite steklenico tega zdravila še danes. Pojdite na pot k zdravju. — Cena je 75c in \$1.50; davek 3 do 6 centov. Napredaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

SVOJE BOJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potna liste. Pišite, ali se pa osobno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5327 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

MALI OGLASI Classified Advertisements

DEKLETA

potrebujemo za delo pri punčpresah. Dnevno delo in od kosa 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa za služijo od \$20 do \$30 tedensko.

H. G. SOAL COMPANY,

4410 Ravenswood Ave., Chicago.

POTREBUJEMO DELAVCE

za delo pri gradnji.

WESTERN ELECTRIC CO. PLANT,

West 48th Ave.,

400 čevljev zapadno od 22. ulice.

Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA.

kje se nahaja Jožef Levstek ali Lekčin iz Travnika pri Loškem Potoku. Nahajal se je v Emporium, Pa., v žumi. Želim, da se mi izglasi na sledeči naslov: Ivana Benčina, 1421 Wadsworth Ave., Waukegan, Ill.

RAD BI IZVEDEL.

za mojega brata John Klemenčiča. Pred devetimi leti nahajal se je v Indianapolis, Ind. Posebno prosim rojake, ki so ga poznali v Indianapolis, če kdo ve kaj o njem, da mi to naznani. On je doma iz vasi Pošteno, fara Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem. Ako bode slučajno sam čital ta oglas, ga prosim, da se mi prijavi, imam mu poročati več zelo važnih stvari iz starega kraja. Moj naslov je: Mike Klemenčič, 5806 Prosser Ave., Cleveland, Ohio. (Marc 1-2-3)

DVA MLADENICA

v starosti 25 let se želita seznaniti s slovenskimi dekleti v starosti od 18 do 25 let v svrhu ženitve. Ako katero veseli naj nama piše na tu spodnji naslov in priloži naj svojo sliko. Naslov je: John Dolinaj ali pa Peter Peternelj, P. O. B. 71, Mohrland, Utah. (Marc 2-3-4)

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO

25

Delavcev

25

Plačamo po 44 centov na uro.

Oglasite se pri:

EMPLOYMENT URADU STEWART-WARNER CO.

1826 Diversey Parkway,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

šivalke na stroj. Lahko čisto delo dobra plača za pričetek.

CHICAGO FLAG and Decorating Co.,

1315 S. Wabash ave., Chicago.

POTREBUJEMO

dekleta za delo v tovarni. Dobra plača za čas ko se učite dela.

Northwestern Car Seal Company,

108 N. Jefferson St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za učenje pri šivanju rokavice; tudi že učene se sprejmejo za delo pri šivalnem stroju na gonilno silo. Dobra plača. Oglasite se pri:

HEISENDRATH GLOVE CO.,

2001 Elston Ave.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

punčpres operatorice za delo pri strojih. Oglasite se pri:

H. A. SOAL CO.,

4410 Ravenswood ave.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

MIZARJE

za delo pri žagi (Band Sawyers) izdelovanje pohištva.

ZANGERLE & PETERSON CO.

2164 Clybourn Ave., Chicago, Ill.

ČUVAJ (WACHMAN)

Mora biti nad 35 let star, ameriški državljan in tehtati nad 160 funtov. Delo ponoči. Oženjen ima prednost. Dobro delovno stanje.

JOSEPH T. RYERSON & SON

16th and Rockwell Sts., Door 3.

Chicago, Ill.

DEKLETA

nad 16, stara za delo v tovarni. One, ki žive blizu, imajo prednost.

SPURDIN MFG. COMPANY,

7011 Vincennes Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO ŽENE IN DEKLETA

za lahko delo.

Izbiranje—spolniti naročila (Swedging)

—pri Punčpresah.

Izkušnja nepotrebna. Dobra plača. Prijazna okolica.

THE BOYE NEEDLE COMPANY,

4337-4343 Ravenswood Ave., Chicago, Ill.

POTOP.

Zgodovinski
roman.

Spisal M. Steniewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Torej vam odkrito povem, da zelo pomiluje moj vladar usodo proslavljene ljudovlade in dobrodušnega njenega vladarja ter ne more s mirnim očesom pogledati na one svoje podložnike, kateri malomarno zrejo na propad te države. Povejte, kaj so vam učinili Poljaki, da ste jim tako nenaklonjeni?"

"Vzvišenost! Premnogo bi imel na to odgovoriti, toda bojim se, da uporabljam vašo potrpečljivost."

"Spoznal sem v vas ne samo vrliga častnika, marveč tudi razumnega človeka; moja dolžnost pa je: gledati, poslušati ter poizvedovati. Govorite torej, če tudi najobsebnije, ter ne bojte se, da bi utrudili mojo potrpečljivost. Nasprotno, ako sklenete in stopite — kar vam najtopleje želim — kedaj v cesarsko službo, najdete v meni prijatelja, ki vas opraviči, ako bi vam šteli v greh vašo sedanjost službo ..."

"V taknem slučaju vam povem vse, kar mi slim. Kakor mnogo plemičev, vlasti mlajših, moram si tudi jas iskati srečo za mejo. Radi tega sem dospel semkaj, kjer so ljudje mojemu narodu sorodni ter radi sprejemajo tuje v službo."

"Nu, kako so vas sprejeli?"

"Dali so mi solovarnico v oskrbovanje. Tako sem našel pot do kruha, do ljudi in do samega kralja. Sedaj služim Svedom, toda ko bi me kdo smatral nevhvaležnikom, moral bi jaz to naravnost zanikati."

— "A to čemu?"

"Na kak način je moglo zahtevati od mene več nego od Poljakov samih? Kje so dandanes Poljaki? Kje so senatorji tega kraljestva, knezi, velikaši, plemstvo, vitezi, ako ne v švedskem taboru? Kdo drugi, ako ne oni, morajo prvi vedeti, kaj imajo učiniti, kje je rošitev in kje pogin domovine? Jaz grem z njimi; torej kdo se me drzne imenovati nevhvaležnika? Čemu bi jaz, tuje, moral biti zvesti poljskemu kralju in ljudovladi nego oni sami? Čemu bi jaz imel prezirati to službo, v katero me sami vabijo?"

Lisoa ne odgovori ničesar, marveč se samo globoko zamisli. Zdela se je, da posluša žvižganje vetra in šum jesenskega dežja, ki je začel škropiti po oknih.

"Nadaljujte," reče naposled. "Resnica, poslušne reči mi pravite."